

**Samarqand davlat universitetning Kattaqo'rg'on filiali Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti bahorgi semestr
 Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-kurs talabalariga « Boshlang'ich ta'limda matn ustida ishlash metodikasi » fanidan
 yakuniy nazorat savollari**

Imtihon shakli: yozma

№	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKA B SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to'liq anglashga yo'naltiradigan savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).
---	-------	--	---	--	---	---

					iborasi bo'lmaydi).	
1.	Boshlang'ich ta'limda matn ustida ishlashning maqsad va vazifalari ,amaliy ahamiyati	Matn haqida umumiy ma'lumot bering. T.I. matn , nutq birligi, og'zaki va yozma matn	Matnning asosiy birliklari haqida ma'lumot bering T.I. matn, xat boshi, murakkab sintaktik birikmalar va gap(jumla)	“Matndan – manbaga, manbadan – lug‘atga” tizimi.Ushbu tushunchalarni izohlang	Fanning dolzarbligi masalalari haqida ma'lumot bering	Til imkoniyat, matn esa natijadir. Ushbu fikrni izohlang.
2.		“Boshlang'ich ta'limda matn ustida ishlash metodikasi”fani haqida umumiy ma'lumot bering T.I. fanning obyekti, predmeti, maqsad va vazifalari.	Matn tilshunosligining rivojlanishi haqida so‘zlab bering T.I	Matnni tasniflashda nutq uslublarning ahamiyati qanday?	Matnni davom ettirishga oid qanday savol va topshiriqlar berish mumkin fikringizni misollar asosida izohlang	Izoh mazmunli matnlarga misol keltiring va tahlil qiling.

3.	Matnning ta'rif , matnni tashkil etuvchi birliklar , matn tarkibi	«Matn» atamasiga ta'rif bering T.I. <i>matn, lug'at, tekst, poligrafiya,</i>	Q.Muhammadiyning matnga bergan ta'rifini izohlang T.I Matn. <i>Maqolaning teksti. Telegrammaning teksti.— Jumalari turar tekis, Zumda varaq chiqar egiz. Gazeta, jurnal, kitob, Tekstlari o'qishga bop</i>	Matn tahlilida sarlavhaning ahamiyati haqida gapiring.	Matnni ixchamlash deganda nimani tushunasiz fikringizni bayon qiling	Matn bo'yicha qaysi olimlar tadqiqotlar olib borishgan?
4.		Professor E.Qilichovning “Matnning lingvistik tahlili” nomli o'quv qo'llanmasini tahlil qiling T.I matnni lisoniy tahlil qilish namunalari keltirilgan hamda matnlarni sharhlab o'qish va tahlil qilishga doir mashqlar berilgan ana shu tahlillardan misollar keltiring	XX asr oxiriga kelib matn tilshunosligiga asos slogan olimlar kimlar fikringizni izohlang T.I. B. O'rinboyev, R. Qo'ng'urov, J.Lapasov	Matn yaratishning uch qoidasi: aniqlik, qisqalik va ravonlik haqida gapiring.	K.Kojevniko va matnga qanday ta'rif bergan ? Fikringizni izohlang	Matnni tasniflashda stilistikaning o'rni qanday?Fikringizni asoslang

5.	Matn turlari , ularning o'ziga xos jihatlar	Matnni tahlil qilishda o'qish texnikasi necha turga bo'linadi ularni izohlab batafsil yoritib.T.I.Matn , o'qish texnikasi tahliliy matn	Epistolyar matn turiga misol yarating. Unda nimani maqsad qilib qo'yganingizni yozma bayon qiling.	N.Jabborov matnni qanday turlarga ajratgan?	Matnning turlari nechta har biriga ta'rif bering	Deskriptiv matnlarning xususiyatini aytib bering
6.		Matnlar qanday xususiyatiga ko'ra minimal va maksimal matnlar kabi turlarga ajratiladi?T.I. Matn turlari, minimal matn,maksimal matn	Matnning ifoda mazmuniga ko'ra turlarini izohlang T.I. Mikro matn, makro matn kabi	Matnlar hajmiga ko'ra qanday turlarga ajratiladi?	Tasviriylar matnlarga misollar keltiring.	Badiiy va ilmiy matnlarning o'ziga xos xususiyatlarini izohlang hamda misollar keltiring
7.	Matn- boshlang'ich sinf o'quvchilarini	“Alifbe” kitobi va unga qo'yiladigan talablar haqida ma'lumot beringT.I Alifbe, uning turlari ,talablar, tamoyillari,metodik talab	Savod o'rgatish davrida matn bilan ishlash tartibi haqida ma'lumot bering T.I. O'qish va yozuv ,matn xususiyatlari	O'qitish elementlari haqida fikringizni bayon qiling	“Sinkveyn” metodi asosida biror matnni tahlil qiling.	Izoh mazmunli matnlarga misol keltiring va tahlil qiling.
8.	o'qish va yozishga o'rgatishda muhim vosita	O'qish va yozuv darslarining o'ziga xos xususiyatlari haqida ma'lumot bering T.I. Umumdidaktik xususiyatlar, maxsus xususiyatlar	Yozuvga o'rgatishning tashkiliy va gigienik shartlari hamda matn bilan ishlash jarayoni haqida ma'lumot berishTI Chiziqli daftar,to'g'ri o'tirish qoidasi,matn tahlili bosqichlari	Matnni tahlil qilishda lug'atning ahamiyati qanday?	Matnni orfografik o'qitish bosqichiga ta'rif bering	Ona tili darslarida matn orqali og'zaki va yozma nutq ko'nikmalari qanday shakllantiriladi?

9.	Badiiy asar matni ustida ishlash	Boshlang'ich sinflarda badiiy asarni tahlil qilishning adabiy asoslari.T I. badiiy asar tili , davri va yozuvchining munosabati	Mumtoz matnlarni tahlil qilishda lug'atlarning o'rni haqida fikr bildiring.T.I Mumtoz matnlar,imlo lug'ati izohli lug'at	Badiiy matnning fonografik va morfologik xususiyatlarini bayon qiling.	Badiiy matn qismlarini bog'lovchi vositalarni ayting.	Matn tahlilida til vositalarining o'rni va ahamiyati to'g'risida so'zlab bering.
10.		Boshlang'ich sinflarda o'rganiladigan badiiy adabiyot janrlar kesimida tahlili haqida ma'lumot bering. T.I. badiiy janr asarning g'oyaviy-tematik asoslarini,ertak,hiko ya, maqol topishmoq	Kichik yoshdagi o'quvchilarning badiiy asarni idrok etishdagi psixologik xususiyatlari haqida ma'lumot bering.T.I.badiiy asarni idrok etish ,psixologik xususiyatlar	Badiiy matnning leksik-semantik xususiyatlariga nimalar kiradi?	Matn tahlilida adabiy turlarga xos badiiy san'atlarning o'rni haqida so'zlang.	<i>Sevgi nima? Insoniyat paydo bo'ptiki, shu savol ustida bosh qotiradi. Ammo javob topolmaydi. Agar inson sevgining barcha sir-asrorlarini bilganida edi, uning modeli – qolipini yaratgan bo'lardi. Sevgi hech qanday qolipga sig'magani uchun ham sirli va abadiydir. (O'.Hoshimov). ushbu matn ifoda mazmuniga ko'ra qaysi turga mansub?matnni tahlil qiling</i>

11.		Ertak janridagi matnlarni o'qish orqali o'quvchida qanday ta'limiy jihatlar shakllanadi T.I. Til va nutq, dunyoqarash kengayishi va tafakkur rivojlanishi kabi	Ertak janriga xos matnlarning turlarini izohlang.T.I. Sehrli, maishiy, adabiy ,sarguzasht kabi	K.D.Ushiniskiyni ng ertak janri va uni o'qitish metodikasi xususidagi fikrlarini izohlang	Kichik yoshdagi bolalarga ertak mazmumi tushuntirish usullari haqida ma'lumot bering	Ertakning pedagogik qiymati tushunchasini izohlang
12.	Ertak janriga xos matnlar ustida ishlash	O'zbek xalq ertaklarining ta'limiy va tarbiyaviy ahamiyati nimada? T.I. Xalq og'zaki ijodi, ta'limiy ahamiyat, tarbiyaviy ahamiyat,milliy merso, ma'naviy tarbiya	Ertak janrining badiyati haqidagi fikr mulohazalarni bayon qiling.G'.Jalolov,K.Imomovlar fikrlarini	Audiomatnlar va ulardan foydalanish tartibi haqida fikringizni bayon qiling	Ertak janridagi matnlarni tahlil qilish bosqichlarini sanang va izohlang	Adabiy ertaklarni va xalq og'zaki ijodiga xos bo'lgan ertaklarini qiyoslab tahlil qilib bering . Matnlardagi o'zgarishlarni izohlang
13.	Hikoya va Masal janriga xos matnlar ustida ishlash	Masal va hikoya janridagi matnlarni turlari izohlab yozing T.I.Mavzusi shakli ijobiy yoki salbiyligi ...	Hikoya janriga xos matnlar bilan ertak janriga xos matnlarni o'xshash va farqli jihatlarini yoritib bering Misollar keltiring	Masal janriga xos matnlarni tahlil qilish bosqichlari va usullarini izohlang	Masal janridagi matnlarning ta'limiy va tarbiyaviy ahamiyati haqida ma'lumot bering	Alisher Navoiy qaysi asari orqali masal janriga hissa qo'shgan misollar asosida fikringizni asoslab yozing

14.		O'zbrk masalnavislari va ularni masal janriga qo'shgan hissalar haqida ma'lumot bering T.I. A. Navoiy ,S.Abduqahhor,Yam in Qurbon,M. Xudoyqulov,	Masalchilik ananalari va masal janrining kelib chiqishi rivojlanishi haqida ma'lumot bering.T.I masal ,kichik nasriy janr , jahon adabiyotida masal, o'zbek adabiyotida masal	Boshlang'ich sinflarda masal janrini o'rganishning nazariy va uslubiy asoslari haqida ma'lumot bering	Hikoya va masal janridagi audiomatnlar va ulardan foydalanish tartibi haqida fikringizni bayon qiling	Ramziy va majoziy obrazlarning tasvirlanishi ,tarkibiy tuzulishi haqida ma'lumot bering
15.	Lirik janrga xos (she'riy) matnlar ustida ishlashhamda maqol va topishmoq janriga xos matnlar ustida ishlash	Lirik asarlarni janr xususiyatiga ko'ra o'rgnailishi bo'yicha ma'lumot bering T.I Sheriyat, nazm, ruboiy she'riy ertak va sheriy doston	Boshlang'ich ta'limda lirik asarlarni o'rganish va o'rgatish ikki asosga tayanadi bularni izohlang T.I. Lirik janr,badiiy o'qish, ifodali o'qish,she'ning badiiy til xususiyatlari	O'quvchilarning lirik asarlarga munosabati haqida bir qancha qarashlar bor , ularni izohlang	Lirik asarlarni o'qish va tahlil qilish bosqichlari haqida ma'lumot bering	Boshlangich sinf darsliklarida birilgan sheriy matnlarga namuna keltiring va uni sharhlang
16.		Lirik asarlarni o'rganishda ifodali o'qishning o'rni va roli haqida ma'lumot bering T.I. Ifodali o'qish,aqlni boyitish, tafakkurni o'stirish	Lirik sarlarni darslarda qo'llash boshlang'ich ta'limda to'rt qadamda amalga oshiriladi ,ularni izohlang va misollar keltiring T.I. lirik sarlar ahamiyati, darslarda qo'llash usullari,raqamli resurslardan foydalanish ,natija va ijodiy fikrlash	Audiomatnlar va ulardan foydalanish tartibi haqida fikringizni bayon qiling	Badiiy adabiyotda umuman, san'at asarlariing inson ruhi tafakkuriga ta'siri sabablari haqida fikringizni bayon qiling	O'qish darslarida she'riy asarlar matni ustida ishlash metodikasi haqida ma'lumot bering misollar bilan izohlang

17.	Ilmiy- ommabop janrga xos matnlar	Ilmiy –ommabop asarlarni bola tafakkuridagi o’ri xususida ma’lumot bering T.I. Mustaqil fikrlash,bilimini oshirishi,nutqini rivojlanishi kabi	O’quvchilarning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda ilmiy ommabop asarlar go’yasi va mazmuni haqida fikr mulohazalaringizni bayon qiling	Nasimxon Rahmonov ”To’g’ri matn yaratish mas’uliyati” haqida qanday fikrlarni yoritganligini haqida ma’lumot bering	Abdulla Avloniyning ”Turkiy guliston yoxud axloq” kitobidan keltirilgan ”Afv” haqidagi matnning mazmunini so’zlab bering.	Rasmiy uslubga xos matnlarning asosiy xususiyatlarini misollar yordamida tushuntiring.
18.		Boshlang’ich sinf o’quvchilariga ilmiy –ommabop qanday matnlar o’rgatiladi ya’ni ommabop matn turlari haqida ma’lumot beringT.I. Maqola,tezis ilmiy praza va ilmiy topishmoqlar	Ilmiy va ommabop matnlarning o’ziga xos xususiyatlari haqida ma’lumot bering.T.I Aniqlik, mantiqiylik, bolalarni kitob bilan ishlashga o’rgatish	O’quvchini matn yaratishga yo’naltirishda o’quvchining Yoshi va dunyoqarashini hisobga olish deganda nimani tushunasiz?	Matnni tahlil qilishda ochqich so’z va iboralarning o’rni haqida fikringizni bayon qiling	Audiomatnlar va ulardan foydalanish tartibi haqida fikringizni bayon qiling
19.	Boshlang’ich ta’lim jarayonida o’quvchilarni ijodiy matn tuzishga o’rgatish ,diktant, bayon va insho matni ustida ishlash metodiasi va	Matn orqali o’qib tushunish kompetensiyasi qanday shakllantiriladi umumiy ma’lumot bering T.I. o’qib tushunish, tenglab tushunish, kompetensiya	Insho va epigraf haqida fikringizni bayon qiling T.I ijodiy matn ,matn mazmuni ochuvchi so’z yoki gap	Ijodiy matnlar (bayon , diktant, insho, esse) orqali o’quvchilarda qanday ko’nikmalar shakllanishi haqida ma’lumot bering	Bayon va insho yozishga qanday talablar qo’yiladi fikringizni asoslab misollar keltiring	Matn orqali o’quvchilarda yozish ko’nikmasini rivojlantirishda qanday mashq va topshiriqlardan foydalanish samarali hisoblanadi fikringizni izohlang

20.	Boshlang'ich ta'limda matn ustida ishlash orqali o'quvchilar nutqini va mustaqil fikrlash qobiliyatini o'stirish	Ona tili darslarida matn orqali nutq so'zlash ko'nikmasi qanday shakllantiriladi ? T.I Nutq ,og'zaki va yozma nutq ,nutqni tashkil etuvchi birliklar	Diktant yozdirish texnikasi va uni baholash mezonlari haqida gapiring.T.I diktant turlari baholash mezonlari va diktant mavzulari sinflar kesimida	Ona tili darslarida matn orqali yozma nutq ko'nikmalari qay tartibda shakllantirilishini izohlang	Esse yozishga qanday talablar qo'yiladi va ularni qay tartibda amalga oshirilishi haqida ma'lumot bering	Ona tili darslarida matn orqali o'qib tushunish kompetensiyasi qanday shakllantiriladi va amalga oshiriladi
21.	PIRLIS (ingliz.Pragre ss in Internatsional Reading Literacy Study) xalqaro tadqiqotida matndan foydalanishni ng o'ziga xos jihatlari hamda PISA (	PIRLIS –xalqaro baholash dasturida haqida umumiy ma'lumot bering T. I. Xalqaro baholash dasturi , matn ustida ishlash , matnni o'qish va tushunish	PIRLIS –o'qish ta'limini takomillashtirish uchun bir qancha maqsadlarda foydalaniladi ularni izohlang T.I. yutuqlarni kuzatish,qayta ko'rib chiqish,zaif nutqalarni belgilash , tadqiq va tahlil orqali o'qish	Matn turlari va o'qish ko'nikmalari bo'yicha O'zbekistonlik o'quvchilar erishgan yutuqlarni bayon qiling misollar asosida fikringizni izohlang	PIRLIS-tadqiqoti orqali qanday muammolar hal qilinadi ta'lim sohasidagi mavqiyi haqida ma'lumot bering	Bugungi kunda xalqaro baholash dasturi tizimiga tayyorlash jarayonini takomillashtirish borasida nimalar amalga oshirilmoqda va ularni amalda qanday qo'llash mumkinligini haqida ma'lumot bering
22.	ingliz .Programme for International Student Assessment) o'quvchilarni ng ta'limiy yutuqlarini baholash	PISA- dasturining asosiy vazifalari ,ilmiy tadqiq qilish kompetensiyasi ,iqtisodiy hamkorlik va taraqqitorni taminlashdagi o'rni haqida ma'lumot beringT.I Ta'limni isloh qilish, maqsad	Xalqaro baholash dasturlari qay tartibda amalga oshirilishi va ulardan ko'zlangan maqsad vazifalar xususida ma'lumot bering T.I.O'quvchilar bilimini baholash, savadxonlikni oshirish, ta'lim sifatini rivojlantirish	Pisa xalqaro baholash dasturining amaliy ahamiyati haqida ma'lumot bering	Dunyo bo'ylab ta'lim sifatini baholashni takomillashtis h hamda ta'lim tizimining xususiyatlari haqida	Xalqaro pisa tadqiqoti afzalliklari yutuqlari haqida ma'lumot bering

	xalqaro dasturiga tayyorgarlik ishlarida matn ustida ishlash usullari	,vazifa , baholash kompetensiyasi, matematika o'qish va tabiiy fanlar qator innovatsion sohalar bo'yicha jahon miqyosida muvofiqlashish			ma'lumot bering	
--	--	--	--	--	--------------------	--